

Grund- og nærhedsnotat: Modernisering af EU-Tyrkiet toldunionen og præference-handelsrelationen

KOM (2016) 830 final

Nyt notat

1. Resumé

Rådet ventes i løbet af første halvår 2017 at tage stilling til forslag til rådeafgørelse om direktiver for forhandlinger om en udvidelse af anvendelsesområdet for den bilaterale præference-handelsrelation med Tyrkiet og om modernisering af toldunionen med Tyrkiet.

Formålet med moderniseringen af toldunionen og udvidelsen af den bilaterale præference-handelsrelation med Tyrkiet er at forbedre rammevilkårene for handel og investeringer mellem EU og Tyrkiet.

2. Baggrund

I 1996 trådte den sidste fase af en gradvis etablering af en EU-Tyrkiet toldunion for industrivarer i kraft. I 1996 indgik EU og Tyrkiet samtidig to bilaterale præference-handelsaftaler om henholdsvis kul- og stålprodukter og om landbrugsprodukter og fiskevarer.

I lyset af udviklingen i de bilaterale handelsrelationer mellem EU og Tyrkiet siden 1996 er begge parter enige om, at de nuværende bilaterale handelsrammer ikke længere er tilstrækkelige til at fremme en moderne og ambitiøs handelsrelation mellem EU og Tyrkiet. På EU-topmødet med Tyrkiet i november 2015 udsendte stats- og regeringscheferne en erklæring, hvori de noterede sig igangsættelsen af forberedende skridt forud for mulige forhandlinger om at modernisere toldunionen.

Kommissionen har d. 23. december 2016 fremsat forslag til direktiver for forhandlinger om en udvidelse af anvendelsesområdet for den bilaterale præference-handelsrelation med Tyrkiet og om modernisering af toldunionen med Tyrkiet. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 218 og vil forventeligt skulle vedtages med enstemmighed.

3. Formål og indhold

Rådet ventes i løbet af første halvår 2017 at tage stilling til forslaget til rådeafgørelse om forhandlingsdirektiver.

Formålet med moderniseringen af toldunionen og udvidelsen af den bilaterale præference-handelsrelation med Tyrkiet er at forbedre rammevilkårene for handel og investeringer mellem EU og Tyrkiet.

Forslaget til forhandlingsdirektiver lægger op til, at EU i forhandlingerne med Tyrkiet især skal søge at inkludere nedenstående elementer i en udvidet præference-handelsrelation og en moderniseret toldunion, idet den eksisterende toldunion primært indeholder bestemmelser om toldfrihed for industrivarer:

- yderligere gensidig liberalisering af handel med landbrugs- og fødevarer
- liberalisering af handel med tjenesteydelser med målsætning om at inkludere alle 4 ”modes of supply”
- liberalisering af investeringsvilkår
- liberalisering af gensidig adgang til offentlige udbud
- et højt beskyttelsesniveau for intellektuelle ejendomsrettigheder
- fjernelse eller reducere af ikke-toldmæssige handelshindringer
- bæredygtig udvikling og handelsmæssige aspekter af arbejds- og miljøstandarder, herunder fremme af overholdelse af internationalt vedtagne standarder med hensyn til arbejdsvilkår, miljø og klima. Parternes forpligtelse mht. ikke at fremme handel og direkte udenlandske investeringer ved at sænke hjemlige miljø-, arbejdstager- eller -erhvervsstandarder fremhæves.
- håndtering af Tyrkiets udfordringer med at overholde sin forpligtelse under toldunionen til at indgå parallelle frihandelsaftaler, når EU indgår nye frihandelsaftaler med tredjelande, herunder muligheder for yderligere inddragelse i EU’s handelspolitik
- tiltag mhp. at sikre yderligere tilpasning af Tyrkiets lovgivning, regulativer etc. til gældende EU-ret, herunder vedr. tekniske standarder og kapitalbevægelser
- etablering af en stat-til-stat bindende og effektiv tvistbilæggelsesmekanisme, som kan sikre, at parterne overholder deres forpligtelser i henhold til den moderniserede toldunion og den udvidede præference-handelsrelation.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, hvad angår forslaget til forhandlingsdirektiver. Parlamentet ventes dog at vedtage en udtalelse. Europa-Parlamentet vil blive informeret på alle trin af forhandlingerne i overensstemmelse med TEUF artikel 218, stk. 10.

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3, og jf. artikel 218, godkende en eventuel aftale om en modernisering af EU-Tyrkiet toldunionen og en udvidelse af den bilaterale præference-handelsrelation.

5. Nærhedsprincippet

EU har enekompetence på området for den fælles handelspolitik, og det er derfor alene EU, der kan indgå handelsaftaler med tredjelande. Det er på den baggrund regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt i en aftale om en moderniseret toldunion med Tyrkiet.

Hvis den færdigforhandlede aftale måtte indeholde elementer, der også vedrører medlemsstaternes kompetenceområder, kan aftalen indgås som en blandet aftale.

6. Gældende dansk ret

En modernisering af EU-Tyrkiet toldunionen og en udvidelse af den bilaterale præference-handelsrelation forventes ikke at få konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Indgåelse af en moderniseret aftale med Tyrkiet forventes at få positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af bl.a. øget eksport, øget vækst, højere lønninger og et større beskatningsgrundlag.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser, forventes disse hovedsageligt at ske indirekte via EU-budgettet i form af lavere toldindtægter. Dog berøres danske offentlige indtægter også, idet 20 % af toldprovenuet går til de enkelte medlemslande. Lavere egne indtægter til EU-budgettet vil alt andet lige medføre et højere dansk bidrag. De statsfinansielle virkninger af lavere toldindtægter ventes dog på sigt at blive modvirket af øget vækst og beskatningsgrundlag.

En moderniseret aftale med Tyrkiet forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. Aftalens bestemmelser på området for bæredygtig udvikling kan have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg (udvidet kreds) d. 23. januar, med frist d. 27. januar.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri og Dansk Akvakultur.

Dansk Industri har svaret, at der er fuld opbakning fra Dansk Industris side til at modernisere toldunionen, så den udvides til at omfatte de ovenfor skitserede elementer.

DI anfører endvidere, at en række af DI's medlemsvirksomheder (og europæiske virksomheder i øvrigt) igennem længere tid har haft store problemer med at få varer ind i Tyrkiet, da de tyrkiske myndigheder ikke i alle tilfælde accepterer CE-mærkede produkter og/eller kræver udførlig information om disse produkter. Den tyrkiske tilgang er både skadelig for danske virksomheder, som sender varer til Tyrkiet, men skader i lige så høj grad tyrkiske virksomheder, som ikke kan få nødvendige komponenter til deres egen produktion. Efter DI's opfattelse er den tyrkiske ageren på dette område i klar modstrid med de eksisterende bestemmelser i toldunionen. Det vil derfor være ønskværdigt, om man i forbindelse med moderniseringen sætter fokus på dette problem og indarbejder mekanismer i den endelige aftale, som kan sikre, at den slags ikke bliver muligt fremadrettet, herunder i form af en institutionel mekanisme til at håndtere uoverensstemmelser.

Dansk Akvakultur har svaret, at det meste af den danske produktion af opdrættede fisk eksporteres, og at Dansk Akvakultur derfor er glad for frihandel, men at det skal ske på fair og

lige vilkår. I den konkrete sag vedrørende Tyrkiet finder Dansk Akvakultur, at en liberalisering af handlen med opdrættede fisk bør forudsætte, at tyrkiske opdrættere skal overholde de samme krav, som EU-lovgivningen stiller til især miljø, natur, fødevarer sikkerhed og støtteordninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De fleste medlemslande forventes generelt at stille sig positive over for at indlede forhandlinger om en modernisering af toldunionen og en udvidelse af anvendelsesområdet for den bilaterale præference-handelsrelation mellem EU og Tyrkiet, om end der også må ventes komplicerede forhandlinger om en række aspekter af en aftale.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at EU indleder forhandlinger om en modernisering af den eksisterende toldunion og en udvidelse af anvendelsesområdet for den bilaterale præference-handelsrelation mellem EU og Tyrkiet med henblik på at styrke rammevilkårene for samhandel og investeringer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.